

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12 -15 ปี ในชุมชนตำบลแม่เอย

อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่

THE CURRICULUM DEVELOPMENT TO ENHANCE LIFE EXPERIENCE
ON THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY FOR YOUTHS AGE

12-15 YEARS IN MAE AI SUBDISTRICT, MAE AI DISTRICT,

CHIANG MAI PROVINCE

¹กฤษฎา เงินวงศ์โน และ ²สุจิตรา ปันดี

¹Kitsada Ngoenwongnai and ²Sujitra Pandee

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ประเทศไทย

Lampang Rajabhat University, Thailand.

¹65851070103@g.lpru.ac.th

Received: June 16, 2024; **Revised:** June 29, 2024; **Accepted:** August 30, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่เอย อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่เอย อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรฯ พบว่าชุมชนตำบลแม่เอยเป็นชุมชนที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ก่อให้เกิดบริบทในการพึ่งตนเองสูง แต่ด้วยปัจจุบันความก้าวหน้าทางวัตถุและกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เยาวชนมีศักยภาพในการพึ่งตนเองลดลงจากในอดีต ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น เกิดปัญหาการดำเนินชีวิตที่

¹ นักศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

พึ่งตนเองและพึ่งพากันน้อยลง และละเลยปัจจัย 4 ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต 2. ผลการสร้างหลักสูตรฯ 1) จากการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร โดยมี 10 พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.25 ถึง 5.00, S.D. = 0.00 ถึง 0.45) และ 2) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฯ ผลวิเคราะห์จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน พบว่าผลคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}$ = 16.93, S.D. = 1.91) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 7.33, S.D. = 3.33) และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินศักยภาพในการพึ่งตนจากชิ้นงานหลังการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรฯ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ในช่วง 4.07 ถึง 4.87 คะแนนและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ในช่วง 0.00 ถึง 0.73

คำสำคัญ : ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, การพัฒนาหลักสูตร

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1) to study basic information in developing a curriculum, and 2) to develop a curriculum that enhances life experiences on sufficiency economy philosophy that uses Tyler's curriculum development model which has four Steps : 1) setting goals, 2) selecting content necessary to achieve goals, 3) selecting experiences that are appropriate for achieving goals and have the possibility of being used, and 4) evaluation. The target group of this research is 30 youth ages from 12 - 15 who are all residents of Mae Ai , Mae Ai, Chiang Mai. The results of the research found that: 1. Mae Ai is a community with abundant natural resources. Thus, it creates a context of high self-reliance with today's material progress and globalization. As a result, the youth's potential for self-reliance has decreased, giving more attention to technology. 2. the result of using the curriculum 1) appropriateness of the curriculum components, with 10 elements, indicating that the elements of the curriculum are satisfactory ($\bar{X}$ = 4.25- 5.00, S.D. = 0.00 ถึง 0.45), and 2. the results of the trial of the curriculum analysis from the students' pre-study and post-study tests. It was found that the test scores after studying ($\bar{X}$ = 16.93, S.D. = 1.91) were higher than before studying ($\bar{X}$ = 7.33, S.D. = 3.33). The results of the data analysis from the self-reliance potential assessment form after studying using the curriculum are as follows, the mean ($\bar{X}$) was in the range of 4.07 to 4.87 points and the standard deviation (S.D.) was in the range of 0.00 to 0.73.

Keywords : The Sufficiency Economy Philosophy, The Curriculum Development

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561-2580) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของการพัฒนาทุนมนุษย์ และปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญทั้งในส่วนของการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ใน ‘วิถี’ การดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องสามารถรับมือกับปัญหาได้ สามารถจัดการกับอารมณ์และความกดดัน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง รวมถึงรู้จักปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ทักษะเหล่านี้จึงเป็นทักษะที่ควรพัฒนาและฝึกฝนอยู่เสมอ นั่นคือทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการรับมือกับปัญหา อดทนต่อความกดดัน ทักษะการปรับตัว จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ผู้ปกครองในชุมชนตำบลแม่เอย มีความกังวลเกี่ยวกับบุตรหลานในด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจนส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตและการพึ่งตนเองของบุตรหลานในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562).

การลดทอนปัญหาดังกล่าว ควรมีกิจกรรมที่บูรณาการการเรียนรู้ทั้งกิจกรรมทางกาย ทางสติปัญญา ทางอารมณ์ และทางสิ่งแวดล้อมชีวิต โดยพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้พึ่งตนเองได้ตามวัย สามารถขึ้นนำตนเองทั้งด้านจิตใจ มีจิตใจแข็งแรงมีสมาธิ พอเพียงและใฝ่ดี มีการเกื้อกูลกันระหว่าง การดำรงชีวิตและสิ่งแวดล้อมนั้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน รวมทั้งการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ยังไม่เพียงพอ จากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่11 หน้า12 แนวทางการดำเนินชีวิตอย่างพึ่งตนเองตั้งแต่ระดับบุคคลไปจนถึงระดับรัฐ และมีการพัฒนาตนเองตามลำดับจนเกิดความยั่งยืน ปรากฏให้เห็นในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่มีกำเนิดในบริบทภูมิสังคมไทย จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานชุมชนตำบลแม่เอยจากอาสาสมัครวิจัยผู้ให้ข้อมูล พบว่าชุมชนตำบลแม่เอยเป็นชนบทที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน เช่น กลุ่มแม่บ้านเพื่อความมั่นคงทางอาหาร อาหารสมุนไพรสูตรชนเผ่า กลุ่มผลิตสมุนไพรของหมู่บ้านต่างๆ การจัดการป่าชุมชน การ

จัดการแหล่งน้ำ กลุ่มพัฒนาพันธุ์พืช ศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์ส่งเสริมการเกษตร เช่น โครงการร้อยใจรักษ์ โครงการหลวงใหม่หมอกจ๋าม แหล่งเรียนรู้หมอดิน และศูนย์เกษตรอำเภอ มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง เช่น ปลูกและเก็บพันธุ์ข้าว พืชผักพันธุ์พื้นเมือง มีผักสวนครัวและผักจากป่าในพื้นที่ มีภูมิปัญญาในการรักษาและใช้สอยทรัพยากรจากป่า มีอาหารที่เหมาะสมแก่สุขภาพตามฤดูกาล ประชาชนอาศัยพึ่งพาธรรมชาติ มีแหล่งป่าชุมชนสำหรับหากิน ไม่ว่าจะเป็นพืชที่เป็นอาหารและสมุนไพร เช่น เห็ด หน่อไม้ ผักป่าตามฤดูกาลต่างๆ สัตว์ที่เป็นอาหาร เช่น กบ เขียด ไช้ผดแดง แหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีปลาพื้นถิ่นอาศัยชุกชุม เช่น ปลาตูก ปลาช่อน ปลากลุ่มปลาตะเพียน รวมไปถึงสัตว์น้ำชนิดอื่น เช่น กุ้งฝอย หอยขม ปู ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรของชุมชนตำบลแม่ฮ้อยมีอิทธิพลในการส่งเสริมศักยภาพในการพึ่งตนเอง ที่จะทำให้ประชากรมีชีวิตพัฒนาอย่างสมดุล รอบคอบ มีภูมิคุ้มกันที่ดี แต่ด้วยบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน ทำให้ศักยภาพเหล่านี้ได้ค่อย ๆ หายไปเนื่องจากขาดการเรียนรู้สืบทอดอย่างเป็นระบบ ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ในชุมชนขาดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการรับมือกับปัญหา อดทนต่อความกดดัน ทักษะการปรับตัว ส่งผลให้ความรู้และประสบการณ์การพึ่งตนเองไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12 -15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย เป็นการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler) ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) การกำหนดจุดหมาย 2) การเลือกเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการบรรลุจุดหมาย 3) การเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมต่อการบรรลุจุดหมายและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และ 4) การประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยสนใจนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับพิศาล เครือลิต ชำนาญ ปาณาวงษ์ วาริรัตน์ แก้วอุไร (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร 3) ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้หลักสูตร 4) ประเมินผลหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเรียนด้วยหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) การประเมินผลหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนรู้หลังการทดลองใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และใช้แบบแผนการทดลองแบบ Time series ซึ่ง

สอดคล้องกับ ดุษฎี สีตลวรารักษ์ (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลของการถอดบทเรียนที่มีต่อทักษะการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการถอดบทเรียนหลังฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร และ 2) ศึกษาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาในช่วงระยะเวลาเรียนสัปดาห์ในสัปดาห์ การวิจัยนี้ เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้แบบแผนการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre Experimental Design) กับกลุ่มเป้าหมายที่เลือกอย่างเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียน และ 2) นักศึกษามีพัฒนาการทักษะการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ตามจำนวนครั้งที่เข้าเรียน และมีพัฒนาการไปในทิศทางเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากสภาพดังกล่าวข้างต้น การศึกษาควรเกื้อกูลให้เด็กและเยาวชนมีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จัดการตนเองและพึ่งตนเองได้ตามวัย ผู้วิจัยจึงสนใจว่า หลักสูตรเสริมศักยภาพในการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชน ควรมีลักษณะเช่นไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมศักยภาพในการพึ่งตนเองของเยาวชน โดยการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12 -15 ปี ในชุมชนตำบลแม่เอย อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่เอย อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่เอย อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่เยาวชนอายุ 12 – 15 ปี จาก 10 หมู่บ้าน ได้แก่ 1) บ้านดอยแก้ว 2) บ้านดอนชัยใต้ 3) บ้านดอนชัยเหนือ 4) บ้านใหม่ปู่แซ 5) บ้านแม่หลวง 6) บ้านแม่เอยหลวง 7) บ้านโองน้อย 8) บ้านโองหลวง 9) บ้านโห่งเหนือ 10) บ้านแม่หลวงหลวง ตำบลแม่

อายุ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากเยาวชนที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ที่ใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การเลือกเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการบรรลุจุดมุ่งหมาย 3) การเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมต่อการบรรลุจุดมุ่งหมายและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และ 4) การประเมินหลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยการวิจัยนี้ใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่ฮ้อย อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ และเครื่องมือในการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่ฮ้อย อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

3.1 เครื่องมือในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่ฮ้อย อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

3.1.1 เครื่องมือในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจำนวน 6 ฉบับ ประกอบด้วย

3.1.1.1 แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

3.1.1.2 แบบประเมินความสอดคล้องแบบบันทึกข้อมูลพื้นฐาน

3.1.1.3 แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อมูลพื้นฐานกับจุดมุ่งหมาย

หลักสูตร

3.1.1.4 แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดมุ่งหมายหลักสูตร

3.1.1.5 แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับการนำหลักสูตรไปใช้

3.1.1.6 แบบประเมินความสอดคล้องแบบทดสอบของหลักสูตร

3.1.2 เครื่องมือในการประเมินหลักสูตร จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย

3.1.2.1 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตร

3.2 เครื่องมือในการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่ฮ้อย อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ คือ 1) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และ 2) แบบประเมินศักยภาพในการพึ่งตนเองจากชิ้นงาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่เฒ่า อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในตำบลแม่เฒ่า อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ และผลการนำหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่เฒ่า อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ ไปใช้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย และได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่เฒ่า อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการใช้เครื่องมือต่างๆ ได้แก่ 1) แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากผลการประเมิน พบว่า อยู่ในช่วงคะแนน 0.75 ถึง 1.00 3) แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อมูลพื้นฐานกับจุดมหายหลักสูตร หลักสูตร โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากผลการประเมิน พบว่า อยู่ในช่วงคะแนน 0.67 ถึง 1.00 4) แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดมหายหลักสูตร โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากผลการประเมิน พบว่า อยู่ในช่วงคะแนน 1.00 5) แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับการนำหลักสูตรไปใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากผลการประเมิน พบว่า อยู่ในช่วงคะแนน 0.67 ถึง 1.00 และ 6) แบบประเมินความสอดคล้องแบบทดสอบของหลักสูตร โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากผลการประเมิน พบว่า มีข้อสอบจำนวน 37 ข้อ อยู่ในช่วงคะแนน 0.67 ถึง 1.00 ประเมินค่าความยากง่ายของข้อสอบ พบว่า มีข้อสอบจำนวน 35 ข้อ อยู่ในช่วง 0.21 ถึง 0.79 และประเมินค่าอำนาจจำแนก พบว่า มีข้อสอบจำนวน 25 ข้อ อยู่ในช่วงคะแนน มากกว่า 0.20 จากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและกระบวนการสังเคราะห์ จึงได้หลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12 – 15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัด เชียงใหม่

2. ผลการนำหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ ไปใช้ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิจัย และได้ผลการวิจัย ดังนี้

2.1 หลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรเสริมสร้าง ประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชน ตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความสมนัยขององค์ประกอบของหลักสูตรหลักสูตรเสริมสร้าง ประสบ การชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่

องค์ประกอบหลักสูตร	ระดับความเหมาะสม (N=5)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	4.70	0.45	มากที่สุด
2. หลักการ	4.33	0.41	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมาย	4.25	0.43	มากที่สุด
4. โครงสร้างการเรียนรู้	4.85	0.14	มากที่สุด
5. การจัดหลักสูตร	4.70	0.27	มากที่สุด
6. การจัดเงื่อนไขการเรียนรู้	4.80	0.18	มากที่สุด
7. สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.30	0.45	มากที่สุด
8. แนวการวัดประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
9. ผู้จัดเงื่อนไขการเรียนรู้	4.80	0.11	มากที่สุด
10. การแปลงหลักสูตรสู่การจัดเงื่อนไขการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความสมนัยขององค์ประกอบของหลักสูตรหลักสูตร เสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ใน ชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีมาตราส่วนประมาณค่า หาจากการนำ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมา คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ย ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า ความเป็นมาและ ความสำคัญ มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.45) หลักการ มีค่าความเหมาะสม

มากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.41) จุดมุ่งหมาย มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.43) โครงสร้างการเรียนรู้ มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.14) การจัดหลักสูตร มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.27) การจัดเงื่อนไขการเรียนรู้ มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.18) สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.45) แนวการวัดประเมินผล มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ผู้จัดเงื่อนไขการเรียนรู้ มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.11) และการแปลงหลักสูตรสู่การจัดเงื่อนไขการเรียนรู้ มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) มี แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำมาใช้ได้ โดยได้ปรับเนื้อหา และข้อมูลให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.3. ผลวิเคราะห์จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน จากแบบทดสอบ ก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน ประกอบด้วย แบบทดสอบ 20 ข้อ แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน

	จำนวนนักเรียน	คะแนน				
		เต็ม	สูงสุด	ต่ำสุด	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียน	30	20	14	3	7.33	3.33
หลังเรียน	30	20	19	13	16.93	1.91

จากตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน หลังการเรียนโดยใช้หลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่อาว อำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 7.33 คะแนน และ 16.93 คะแนนตามลำดับ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ (S.D.) 3.33 และ 1.91 ตามลำดับเมื่อ เปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าผลการทดสอบก่อนเรียนสูงกว่าหลังเรียน

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินศักยภาพในการพึ่งตนจากชิ้นงานในกิจกรรมการเรียนรู้มีการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้เรียนจากชิ้นงานที่ผู้เรียนปฏิบัติ วิธีการเก็บคะแนนคือ มีองค์ประกอบตามวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ ให้ 1 คะแนน ไม่มีองค์ประกอบตามวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ให้ 0 หน่วยละ 5 คะแนน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินศักยภาพในการพึ่งตนจากชิ้นงาน ดังตารางต่อไปนี้

	จำนวนนักเรียน	คะแนน				แปลผล
		สูงสุด	ต่ำสุด	$\bar{X}$	S.D.	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	30	5	3	4.60	0.56	ดีเยี่ยม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	30	5	3	4.23	0.73	ดีเยี่ยม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	30	5	4	4.47	0.51	ดีเยี่ยม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	30	5	4	4.87	0.35	ดีเยี่ยม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	30	5	3	4.07	0.52	ดีเยี่ยม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	30	5	-	5.00	0.00	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินศักยภาพในการพึ่งตนจากชิ้นงาน หลังการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.60, 4.23, 4.47, 4.87, 4.07 และ 5.00 คะแนน ตามลำดับ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56, 0.73, 0.51, 0.35, 0.52 และ 0.00 ตามลำดับ

จากผลการทดสอบก่อนและหลังเรียน รวมถึงคะแนนจากแบบประเมินศักยภาพในการพึ่งตนจากชิ้นงาน แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการพึ่งตนเองเพิ่มขึ้น และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามแต่ละหน่วยการเรียนรู้

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการพัฒนาตามรูปแบบ การพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler, 1949) สอดคล้องกับพิศาล เครือลิต ขำนาญ ปาณางษ์ วารินทร์ แก้วอุไร (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร 3) ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้หลักสูตร 4) ประเมินผลหลักสูตร ร่วมกับเครื่องมือในการพัฒนาหลักสูตร และคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัด

เชียงใหม่ในครั้งนี้ พบว่าชุมชนตำบลแม่ฮ้อยเป็นชุมชนที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ก่อให้เกิดบริบทในการพึ่งตนเองสูง แต่ด้วยปัจจุบันความก้าวหน้าทางวัตถุและกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เยาวชนมีศักยภาพในการพึ่งตนเองลดลงจากในอดีต ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น เกิดปัญหาการดำเนินชีวิตที่พึ่งตนเองและพึ่งพากันน้อยลง เปลี่ยนเป็นพึ่งระบบมากขึ้น ทักษะการพึ่งตนเองของเยาวชนตามความเป็นจริงของบริบทชุมชน และละเอียดปัจจัย 4 ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต แล้วยังสามารถพัฒนาเฉพาะทางขึ้นไปตามความต้องการเฉพาะของบุคคล ดังนั้น หลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ มีโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ ทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ 1) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บ้านของฉัน 2) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ในตัวกับข้าว 3) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ผักรอบบ้านพืชไร่ 4) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เพื่อนบ้านตัวน้อย 5) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ของเสียไม่เหลือทิ้ง และ 6) หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ต้นทุนชีวิตสู่ความพอเพียง หน่วยการเรียนรู้ละ 3 ชั่วโมง ใช้ระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง ซึ่งเนื้อหาสาระการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สอดคล้องกันไปตามลำดับของหน่วยการเรียนรู้และเป็นไปตามบริบทของชุมชน ซึ่งยังสามารถพัฒนาเนื้อหาสาระการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามวัยของผู้เรียนได้

2. ผลการสร้างหลักสูตรหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ จากการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ และประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร อยู่ในระดับดีที่สุดทุกองค์ประกอบ และโครงสร้างเนื้อหาสาระการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผ่านการประเมินตามแต่ละขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปใช้ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Time series ตาม ดุซฎี สัตถวรงค์ (2560) พบว่าผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ ผลคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}$ = 16.93, S.D. = 1.91) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 7.33 , D.D. = 3.33) และผลคะแนนจากแบบประเมินศักยภาพในการพึ่งตนจากชิ้นงาน แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการพึ่งตนเองเพิ่มขึ้น และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับเยาวชนอายุ 12-15 ปี ในชุมชนตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่สามารถนำไปใช้ได้กับกลุ่มเป้าหมายพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

ดุขฎี สีสถาวรพงศ์. (2560). ผลของการถอดบทเรียนที่มีต่อทักษะการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *ครุศาสตร์วิจัย* 2560 นวัตกรรมการเรียนรู้, 1(3), 209-221.

พิศาล เครือลิต, ชำนาญ ปาณาวงษ์, วารินทร์ แก้วอุไร. (2565). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *สักรทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* (สทมส.). 29(3), 91-107.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564*.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Ralph W. Tyler. (1949). *Basic Princioles of Curricutum and Instruction*. Chicago: The university of Chicago press.